

Bestuursverslag 2025 Vereniging Markdal duurzaam en vitaal

De Vereniging Markdal duurzaam en vitaal is in maart 2013 opgericht. De vereniging beoogt een duurzaam en vitaal Markdal, onder meer door het realiseren van een meer natuurlijk watersysteem in samenhang met grotere biodiversiteit en recreatieve natuur- en landschapsbeleving. Ook wil zij een bijdrage leveren aan de versterking van het cultuurhistorisch karakter van het dal en het stimuleren van economische vitaliteit door duurzame land- en tuinbouw in het stroomgebied van de Mark. Dit verslag geeft een samenvatting van hoe de vereniging met haar activiteiten in 2025 aan deze ambitie heeft bijgedragen.

Inhoudsopgave

1. Bestuur
2. Herinrichting Markdal
 - Herinrichting Markdal-Noord
 - Verkoop gronden Markdal-Noord
3. Fototentoonstelling
4. ALV maart 2025
5. Beleving van natuur en landschap van het Markdal
 - Samen met Ginneken naar de bron van de Mark
 - Wandelen voor 'Drinkable waters'
 - Excursie samen met het IVN
 - Zeismaaien
6. Grensontkennende aanpak
 - Big Jump 2025: waterkwaliteit van de Mark moet veel beter
7. Nieuwe locatie "Wortels in Breda"
8. Communicatie:
 - Nieuwe website
 - Facebook
 - Nieuwsbrieven
9. Flora & Fauna

1. Bestuur

Het bestuur van de Vereniging Markdal is in 2025 als volgt samengesteld:

- Hans de Vries, voorzitter
- Ruurd Dijkman, vice-voorzitter
- Hein Hilhorst, secretaris
- Jan Roovers, penningmeester
- Nellie Raedts, bestuurslid
- Joost de Jong, bestuurslid

2. Herinrichting Markdal

a. Uitvoering Markdal-Noord

De afgelopen jaren heeft de Vereniging Markdal met een groot aantal experts veel inbreng geleverd bij het uitwerken en aanpassen van het Voorlopig Ontwerp naar een Definitief Ontwerp voor het herinrichtingsgebied Markdal-Noord. Het gaat vooral om het gebied tussen de stuw Galder en de Reeptiend/Sulkerpad. De partners in de herinrichting, waar de Vereniging Markdal er een van is, hebben een check gedaan op de noodzakelijke en mogelijke aanpassingen van het VO (Voorlopig Ontwerp 2020) naar een VO+. Ook is onderzocht of er neveloelen en koppelkansen zijn bij herinrichting van de Mark en het Markdal. De vereniging is hier nauw bij betrokken.

In mei is het VO+ in het Bestuur van het Waterschap Brabantse Delta goedgekeurd. In de tweede helft van 2025 is gewerkt aan een Definitief Ontwerp. Ook hier heeft de Vereniging veel inbreng geleverd.

De expertgroep Recreatie van de Vereniging Markdal heeft zich gebogen over mogelijke aanleg en aanpassingen van fiets- en wandelpaden als deel van de recreatieve doelstellingen in het Voorlopig Ontwerp Plus en ook als een belangrijk deel van de 'restopgaven' voor de herinrichting van Markdal-Zuid. Er is een advies uitgebracht over gewenste fiets- en wandelroutes, scheiding van fiets- en wandelverkeer en kwaliteit van fietspaden, wandelpaden en struinpaden.

De expertgroep Water en Natuur heeft zich gebogen over eventuele alternatieve tracés van de toekomstige Mark, inclusief te graven nieuwe meanders in het noordelijke deel van het Markdal. Ook heeft zij de vastgestelde natuurdoelen voor het Markdal nog eens kritisch nagelopen en desgewenst met nieuwe voorstellen gekomen.

De Vereniging Markdal heeft het belang benadrukt van een integrale benadering van natuur en recreatie en andere functies in het Markdal. De (potentiële) knelpunten worden dan in een vroeg stadium duidelijk.

b. Aankoop grond Markdal Noord

Deze zomer heeft het Algemeen Bestuur van het Waterschap Brabantse Delta ingestemd met de verwerving van 26 ha grond tussen de Reeptiend en de Rijksweg A58. Hierdoor kunnen de nodige uitvoeringswerkzaamheden gaan plaatsvinden, natuurontwikkeling verder vorm krijgen en worden een aantal bedrijfsgebouwen afgebroken. Kortom een opsteker voor de realisatiekansen voor een mooi uitvoeringsplan in Markdal Noord.

3. Fototentoonstelling

Als Vereniging Markdal zijn we enthousiast over het bijzondere karakter van het Markdal. In elk seizoen is de schoonheid van het Markdal te bewonderen. Daarom wilden we graag dat ook het bredere publiek er op een andere manier van kon genieten. In de twee weekenden van 22/23 maart en 29/30 maart 2025 is een foto-expositie op een unieke locatie in het Markdal gehouden: de expositieruimte van Atelier Jongerius in Ulvenhout (Strijbeekseweg 16a).

De opening van de expositie 'De Schoonheid van het Markdal' was een daverend succes. Ruim 1000 mensen genoten in Atelier Jongerius van alles wat fotografen vastlegden. Peter van der Velden nam - als oud-burgenmeester van de voormalige gemeente Nieuw-Ginneken en later van de gemeente Breda - graag de uitnodiging aan om de foto-expositie van de Vereniging Markdal in Atelier Jongerius te openen. En zoals we hem kennen deed hij dat ook met verve, temeer omdat hij het Markdal een warm hart toedraagt.

In zijn toespraak haalde hij dat ook aan, zeker omdat hij kort na zijn aantreden in Nieuw-Ginneken samen met de gemeenteraad ten strijde moest trekken om de voorgenomen aanleg van de rondweg Ulvenhout (S11) dwars door het Markdal te voorkomen. Gelukkig met succes, want Breda en de provincie zagen ervan af.

Er was veel belangstelling voor de schitterende foto's van een 16-tal fotografen. In de twee weekenden zijn 30 mensen lid geworden.

4a. ALV 11 maart 2025

Op maandag 31 maart 2025 vond in Galder de ALV van de Vereniging Markdal plaats. Er was dit keer voldoende belangstelling om het financieel jaarverslag en het algemene jaarverslag van 2024 goed te keuren. Ook de Begroting 2025 was een hamerstuk. Het is duidelijk dat de vereniging genoeg reserves heeft om de contributie niet te hoeven verhogen.

Na het formele gedeelte ging de discussie tijdens de bijeenkomst over mogelijk nieuwe wandel- en fietspaden. Sommige aanwezigen lieten weten niet gelukkig te zijn als hun uitzicht belemmerd wordt door wandelpaden in het noordelijk deel.

4 b. ALV 24 november 2025

Brede instemming en applaus vanuit de zaal voorafgaand aan de presentatie over de plannen voor het Markdal voor het meerjarenbeleidsplan van de vereniging, het bestuursverslag en de financiële huishouding. Voorzitter Hans de Vries gaf een korte toelichting op het beleidsplan wat iedereen ruim voorafgaand aan de ALV in bezit had. We monitoren de uitvoering van de plannen en gaan allerlei leuke initiatieven nemen om de mensen te betrekken bij het Markdal. In het bestuursverslag een terugblik op alles wat we afgelopen jaar hebben gedaan en de penningmeester gaf aan dat we er financieel goed voor staan en dat de contributie niet hoeft te worden verhoogd. Zowel Jan Roovers als Hein Hilhorst werden door de voorzitter bedankt voor hun jarenlange inzet voor de Vereniging Markdal.

Senior projectleider Rens van Hoek van waterschap Brabantse Delta informeerde een goed gevulde zaal van de Pekhoeve in Ulvenhout maandagavond 24 november over de stand van zaken. Tijdens zijn presentatie werd meer dan eens duidelijk dat het definitieve plan voor een groot deel nog steeds het voorkeurs alternatief (VKA) volgt, dat de Vereniging Markdal heeft opgesteld. Rens van Hoek was op een aantal momenten in zijn presentatie lovend over al het voorwerk dat de vereniging heeft verricht en ook lovend over de expertise die de vereniging heeft ingebracht in het proces richting een definitief plan voor de herinrichting van de Mark. Hij roemde de inbreng op het gebied van nieuwe natuur en recreatie bijvoorbeeld met betrekking tot nieuwe fiets- en wandelpaden.

5. Beleving van natuur en landschap van het Markdal

a) Samen met Ginneken = Ginneken naar de bron van de Mark

Tientallen belangstellenden stapten op zaterdagmiddag in juni bij zaal Vianden in Ginneken in de bonte bus van de Baron voor de geplande zoektocht naar de bron van de Mark in Koekhoven in België. En ze vonden die bron in het Vennengebied met zicht op Merksplas aan de horizon. Voor sommigen misschien een teleurstelling want er komt niet op één plaats een waterstraal uit de grond. Dat deerde het gezelschap waaronder initiatiefnemers van Ginneken=Ginneken en vertegenwoordigers van de Vereniging Markdal echter helemaal niet. Het uitzicht op het vennengebied was schitterend. Peter Smittenaar van Natuurpunt Markvallei vertelde ter plaatse aan de aanwezigen dat slechts enkele tientallen meters onder de grond in dit gebied een dikke leemlaag ligt. Het regenwater dat er valt, stroomt over die leemlaag en verderop via allerlei kleine stroompjes aan de oppervlakte. Die stroompjes samen worden richting Nederland de rivier de Mark.

b) Wandelen voor 'Drinkable waters'

Op 11 juni 2025 heeft de vereniging deelgenomen aan een speciale bestuurlijke etappe langs de Mark. Deze etappe was bedoeld als kennismaking voor bestuurders van provincies, waterschappen, gemeenten in zowel Vlaanderen als Nederland, met als thema 'Internationale samenwerking voor een ecologisch gezonde Mark'. Experts van het gebied hebben de deelnemers begeleid langs de Mark voor een verkennende wandeling en een ontmoeting met elkaar en het gebied.

c) Excursie samen met het IVN.

Er was heel veel belangstelling voor een gezamenlijke excursie van de Vereniging Markdal en het IVN op 27 september 2025 over het heden en de toekomst van het Markdal tussen de rijksweg A58 en Breda. Daarbij is aandacht besteed aan de huidige natuur- en landschapswaarden en aan de veranderingen die de komende jaren gaan plaatsvinden.

d) Zeiswerkgroep

In september 2025 is de vereniging gestart met een zeiswerkgroep. Na een oproep op Facebook, Instagram en onze website hebben zich 8 mensen aangemeld om met zeismaaien aan de slag te gaan. Vier daarvan hebben inmiddels meegedaan aan een eerste cursus 'zeismaaien' georganiseerd door Brabants Landschap. Het is de bedoeling dat in 2026 in het Markdal georganiseerd wordt.

6) Grensontkennende/grensoverschrijdende aanpak

a) Natuurpunt Markvallei

Bij zowel waterschap als vereniging bestaat de ambitie om ook het Vlaamse deel van het stroomgebied in de gebiedsaanpak te betrekken. Dit is verwoord in een verdere verkenning van deze aanpak van het waterschap en bouwt, voor wat de vereniging betreft, voort op het regelmatig overleg met Natuurpunt

Markvallei over een grensontkennende aanpak voor het stroomgebied. Dit laatste vooral met het oog op de uitdagingen voor het stroomgebied als gevolg van de noodzakelijke klimaatadaptie. Een eerste sessie met het Brainstormteam van de vereniging (een adviesraad van het bestuur) heeft begin 2025 hierover plaatsgevonden en zal verdere opvolging krijgen. Op 6 oktober is dit onderwerp in een overleg van het brainstormteam ook uitgebreid besproken.

b) Big Jump 2025

De waterkwaliteit van de Mark moet veel beter. Na de Big Jump van zondag 14 juli 2024 bij de Mark ter hoogte van de Klokkenberg is in 2025 in Vlaanderen een Big Jump georganiseerd. Het gaat hier om de lokale versie van dit Europese evenement dat aandacht vraagt voor de waterkwaliteit. De organisatie lag bij de Belgische organisatie Natuurpunt Markvallei.

7. Nieuwe locatie "Wortels in Breda"

Het breed gewaardeerde initiatief van de zelfoogsttuin "Wortels in Breda" heeft sinds januari 2024 haar terrein aan het Sulkerpad moeten afstaan. Met steun van het Waterschap Brabantse Delta is een alternatieve locatie voor deze zelfoogsttuin gevonden. Dankzij zeer veel inzet en doorzettingsvermogen van Veerle Bruning, de initiatiefneemster, is er weer perspectief op een mooie toekomst voor dit initiatief.

8. Communicatie

Communicatie is wezenlijk voor een vereniging als de Vereniging Markdal. Om de leden te informeren over wat er gaande is in het Markdal en om leden te betrekken bij de vereniging. Daartoe worden diverse middelen ingezet:

a. Website

De vereniging heeft in 2025 haar website compleet in een nieuw jasje gegoten. Er wordt met een nieuwe hostingpartij gewerkt. Er is een nieuwe overzichtelijke structuur gemaakt en regelmatig worden nieuwe blogs op de website geplaatst.

b. Facebook

Het aantal volgers is inmiddels tot bijna 1300 gestegen. Met name de fototentoonstelling heeft veel extra volgers opgeleverd.

c. Instagram

Veel berichten die op Facebook geplaatst worden zijn ook zichtbaar op Instagram.

d. Nieuwsbrieven

In 2025 zijn regelmatig nieuwsbrieven uitgebracht: Deze zijn te vinden op:

<https://www.verenigingmarkdal.nl/nieuwsbrief>

9. Flora en fauna inventarisatie

De Vereniging Markdal vindt het gewenst dat we inzicht krijgen in de ontwikkelingen van de biodiversiteit in het Markdal. Tot op heden worden gegevens daarover fragmentarisch verzameld. De KNNV heeft in het voorjaar van 2025 een inventarisatie gemaakt van de ontwikkeling van plantensoorten in enkele percelen in Markdal-zuid die vanuit het GOB (Groen Ontwikkelingsfonds Brabant) worden overgedragen aan een consortium.